

Tämän talven suureksi puheenaiheeksi ovat nousseet laiminlyönnit ja vanhus-ten huono kohtelu yksityisissä isoissa hoivakodeissa. Yhdestä räikeimmästä tapauksesta lähti liikkeelle lumipalloefekti, joka on vyörynyt yli Suomen.

Epäkohtia on ilmaantunut kaikenkokoisissa hoivakodeissa. Ei vain yksityisissä, vaan joissakin kunnallisissa hoivakodeissa on havaittu myös ongelmia. Merkittävästi syynä on ollut niukka resurssointi. Vanhus-ten määrä ja hoitavat kädet eivät ole olleet tasapainossa. Onnekki näin ei ole joka puolella.

Kiistaa on käyty siitä, montako hoitajaa yhtä vanhusta kohden tarvitaan. Laskennallisissa esimerkeissä desimaalia on siirretty paikasta toiseen ja kiestely siitä pitääkö luku kirjata lakiin vai ei. Laatusuosituksissa olleet hoitajamitoitukset eivät ole toimineet, siksi lakiin tarvitaan määrittely, muttei niin että lain kirjain on minimi/maksimi.

Julkisella puolella hoivasta ja huolenpidosta päättävät virkamiehet. Virkamiehiä sitotavat taas hankintalait. Kuka virkamies uskaltaa tehdä minimiä korkeampaa hankintaan? Väärin lakia soveltaessaan hän voi tehdä virkavirheen. Taas on punnittava prosenttisu-

teita. Paljonko vaakakupissa on hintapunnusia ja mikä on laadun osuus.

Tarjouspyytöjä tekeviä virkamiehiä tulisikin kouluttaa laatimaan tarjouksia. Kyse ei ole nollasummapelistä. Hinnan ja laadun lisäksi pitäisi ottaa huomioon myös määrä.

Kun katsotaan kokonaisuutta, suurin osa ikäihmisistä ja vanhuksista asuu kotonaan. Se on vanhuspalvelulain mukaista, ja hyvä niin.

Jos nämä henkilöt ovat virkeitä ja toimintakykyisiä, heidän asiansa ovat mallillaan. Nykyään kuitenkin entistä huonokuntoisempia tuetaan asumaan kotona. Heitä käy avustamassa kotihoidon henkilöstö.

Sielläkin mitoituksessa on käytössä niukkuuden laskuoppi. Aikaa yhtä hoidettavaa kohden on aivan liian vähän. Vakituisia hoitajia ei ole tarpeeksi. Alati vaihtuvat sijaiset eivät tunne riittävän hyvin vanhuksia ja heidän hoitosuunnitelmiaan.

Apteekista annospusseissa tuodut lääkeet on vielä helppo antaa oikein, mutta onko käspaireilla aikaa huolehtia hoidettavan ruokailusta ja hygiestasta. Ehtiikö kotihoitaja piipahduksen lomassa vaihtaa virkistävän sanaisen yksinäisen vanhuksen kanssa?

Tätä maata rakentaneista ikäihmisistä ja vanhuksista pitää huolehtia hyvin, asuvatpa

he yksityisessä, kunnan hoivakodissa tai siten omassa kodissaan.

Kaikissa näissä tapauksissa ratkaisevia ovat resurssit, valvonta ja hyvä johtaminen, eivät desimaalit.

Anneli Rajaniemi

päätoimittaja
senioriopettaja@osj.fi

Inte bara decimaler

Det stora samtalsämnet denna vinter har varit de försummelser och det dåliga bemötande som åldringar har fått utstå vid stora privata vårdhem. Ett grovt fall satte igång en snöskredseffekt, som har brett ut sig över hela Finland.

Missförhållanden har nu avsljöjats i vårdhem av olika storleksordning. Inte bara i privata utan också i en del kommunala vårdhem har man kunnat notera problem. En betydande orsak har varit bristande resurser. Antalet åldringar och vårdande händer har inte varit i balans. Till all lycka är det ändå inte så överallt.

Man strider om hur många vårdare det behövs per åldring. Vid beräkningarna flyttar man decimalkommat fram och tillbaka och grälar om huruvida siffrorna skall skrivas in i lagen eller inte. Kvalitetsrekommendationerna gällande personalmängderna har inte fungerat och därfor bör rekommendationerna finnas med i lagen, men lagens bokstav får inte utgöra minimum/maximum.

Inom den offentliga sektorn är det tjäns-

temännens som besluter om vård och omvårdnad. Tjänstemannen är bundna av upphandlingslagar. Vilken tjänsteman vågar besluta om anskaffningar som överstiger minimum? Tillämpar han lagen fel, kan han begå tjänstefel. Åter igen måste man balansera procentförhållandet, hur mycket väger priset i vågskålen och vilken andel har kvaliteten.

Tjänstemän som begär in offerter borde få skolning i hur man uppgör en offert. Det är inte fråga om ett nollspel med summor. Förutom pris och kvalitet bör man också beakta mängden.

Ser man på helheten, så bor största delen äldre och åldringar hemma. Helt i enlighet med äldreomsorgslagen, och det är bra.

Om dessa personer är pigga och funktionsdugliga, är allt i sin ordning. Men numera får personer i allt sämre skick stöd för att bo hemma. De får hjälp av personal från hemvården.

Också här används knapphetens matematik. Vårdarna har alldelers för kort tid per objekt. Det finns inte tillräckligt med fast an-

ställda vårdare. Vikarierna byts ständigt och de lär sig inte känna åldringarna och deras vårdplan tillräckligt bra.

De dosdispenserade läkemedel man får från apoteket är lätt att ge rätt, men hinner händerna också sköta om mat och hygien? Hinner hemvårdarna under sina korta besök byta några uppmuntrande ord med den ensamma åldringen?

Man bör ta väl hand om de äldre och åldringar som byggt upp detta land, oberoende om de bor i privata eller kommunala vårdhem eller i sitt eget hem.

Det är resurser och övervakning, samt ett gott ledarskap som skall avgöra, inte decimalerna.

Anneli Rajaniemi
chefredaktör

Ulla Bäck
översättning

